

ABONAMENTUL:

Un an . 28.— Cor.
 jumătate an 14.— „
 3 luni . . . 7.— „
 o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 un an . . 40.— franci.
 Telefon
 în oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

In amintirea directorului Virgil Onițiu.

De Dr. Ioan Lupaș.

„Voiu preface serbările voastre în jale și toate cântările voastre în plângeri.”

(Amos VIII. 10).

In anii aceștia de încercări crunte și sgu-
 ări cumplite, când urgia cerească s'a des-
 ertat în chipul unui uragan mistuitor asupra
 continentului nostru dela o margine până la
 celalaltă, am avut atâtea prilejuri dureroase
 a simți, cum se împlineste zilnic prorocia
 scripturii, și de a vedea, cum se prefac a-
 ce serbările noastre în jale și toate cântă-
 rile noastre în plângeri...

De atâta amar de vreme nu s'a mai putut
 senina deasupra noastră cerul, căci zi de
 zi se deschidea și se deschide mereu pământul,
 ca să înghită atâta podoabă de fii aleși
 neamului nostru, să prefacă în țărină pu-
 rea brațului viteaz în războaie, ca și avân-
 șa ougetării rodnice, binecuvântate și înălță-
 re în zile de pace.

In vârtoarea vremii vijelioase de acum
 nu mai avem răgaz de alte serbări, căci în-
 topăciunile scumpilor noștri răposați ne țin
 în treagă atențiunea înțeleștată în lanțurile
 jerei, făcând să se învâluie vederea ochilor
 noștri cu perdeaua atât de deasă a lacrimilor
 și jale, iar auzul nostru cu isonul neîntrerupt
 al prohodirilor tânguitoare.

Dela mulțimea cea fără de număr a mor-
 turelor, în cari ni s'au așezat spre vecinică

odihnă eroii de pe toate câmpurile de bătălie,
 gândul nostru săgetat de adâncă durere a-
 leargă acum spre vechia cetate de lumină și
 cultură românească, spre locul de muncă al
 harnicului diacon Coresi, spre *Brașovul cel
 înfrumșetăt cu atâtea școale românești, pe
 cari le-a lovit, în cursul acestui an, fără cru-
 țare furia războiului și junghiul morții nemi-
 lostive.*

In preajma gimnaziului nostru românesc
 din acest oraș s'a deschis atât de timpuriu
 mormântul unui om în floarea vieții, al unui
 educator devotat cu desăvârșire misiunii
 sfinte de a lumina sufletele tinere și de a făuri
 din ele caractere bărbătești, al unui îndru-
 mător cultural, spre care privia cu deplină
 mângâiere sufletească, cu legitimă mândrie
 și cu cele mai frumoase speranțe tot Româ-
 nul de omenie.

Lăcomia neistovită a morții pare a se fi
 năpustit cu tot dinadinsul asupra gimnaziu-
 lui românesc din Brașov. Nu i-au fost de a-
 ajuns atâtea jertfe scumpe și dureroase, câte
 a smuls dintre slujitorii acestui sanctuar cul-
 tural, spre a le împrăștia pe la Zuzina, pe
 la Ravarusca și pe la Doberdo... A venit acum
 să-i smulgă și jertfa supremă: pe directorul
 Virgil Onițiu, care în ultimele două decenii
 a fost ca un stâlp de întărire, ca un strălu-
 citor far de conducere, ca o puternică pa-
 văză de apărare pentru școalele noastre din
 Brașov.

Moartea s'a furișat pe neașteptate, cur-
 mând în mod atât de brusc firul activității
 rodnice luminate și neobosite a acestui direc-
 tor vrednic, fala întregului nostru învăță-
 mânt secundar și superior.

Obicinuit cu munca neîntreruptă „din

straja dimineții până în noapte”, râvnitor de
 progres, adevărat părinte și prieten iubitor
 al elevilor săi, înțelegând și stăpânind în
 toată mărimea și varietatea lor importante
 probleme de educație, mai ales în timpul de
 acum, când vedea cât este de mult secerișul
 și cât de puțimi lucrătorii, — directorul Oni-
 țiu, surprins de apropierea nedorită a morții,
 ar fi fost în drept să rostească cu Psalmi-
 stul: *Doamne, Dumnezeu meu, nu mă răpi
 la jumătatea zilelor mele!*...

Acelaș strigăt de durere și de rugăminte
 se va fi desprins și de pe buzele tuturor ele-
 vilor și cunoscuților săi, când le-a sosit, ca
 un trăsnet sguduitor, solia cea tristă despre
 încetarea lui din viață.

Toți vor fi înțeles într-o clipă greutatea
 loviturii și mărimea pierderii, ce îndură acum
 nu numai școalele românești din Brașov, ci
 întreagă viața noastră școlară, bisericească
 și literară-culturală.

Dar nu este dat muritorilor a cerceta sfa-
 turile prea înalte și cărările nepătrunse ale
 Provedinței. In asemenea clipe de zdrobire a
 sufletului creștinesc, de suspinare neputin-
 cioasă și chinuitoare a inimilor sfășiate, nu
 ne rămâne decât să căutăm duhovnicescul
 leac de alinare în cuvintele înțeleptului So-
 lomoni, că *plăcut era Domnului sufletul lui;
 pentru aceasta s'a grăbit a-l scoate din mij-
 locul răutății!*...

Să nu lungească deci gândul nostru spre
 întrebări răsvrătite de durerea unei pierderi
 atât de mari, ci mai vârtos să incline spre
 cuvinte de laudă și mulțumită Domnului,
 care s'a milostivit a da școalelor noastre un
 slujitor atât de vrednic, culturii noastre un
 răspânditor atât de priceput și înflăcărat,

Sonet.

Grozavul urlet moare pe-o clipită
 Și peste deal răsare luna plină
 Și Dunărea din valuri curge lină
 Urmându-și calea vecinic pribegită.
 Invins de pace sufletu-mi se 'nchină;
 Și inima de unda ei vrăjită
 Se bucură, că floarea vestejită
 Pe care cade-o rază de lumină.

Dar vuetul din când în când s'aude
 Aproape și mai tare și mai groaznic
 Și genele de lacrimi-mi sunt ude...

...Și jalea-și ține 'n sufletul meu praznic!..
 ...Și lacrimi cad și trist suspină valul!..
 Ce drag îmi e și ce departe-Ardealul.

N. Petreanu.

Sârbii, Bulgarii și Românii în peninsula balcanică.

— Comunicarea dlui prof. N. Iorga. —

Academia Română a ținut Vineri la orele 2
 d. a. a treia ședință din actuala sesiune, sub pre-
 ședinția dlui Dr. Istrati.

D. N. Iorga își dezvoltă comunicarea d-sale
 despre „Sârbii, Bulgarii și Românii în peninsula
 balcanică”.

Rostul actualului războiu sârbo-bulgar, în-
 cepe eruditul nostru cercetător istoric, nu s'ar
 înțelege, dacă s'ar căuta numai cauzele din cari
 izbucnesc aiurea conflictele armate. Scopul ce
 se urmărește într'un războiu este sporirea etnică.
 Popoarele balcanice trăesc însă în atmosfera
 de idei a evului mediu.

Atât Bulgaria, ca și Grecia, Serbia și im-
 periul otoman nu fac altceva decât continuă poli-
 tica medievală.

Ca să înțelegem aceasta, ar fi trebuit ca
 generațiile întregi românești să fi primit aceeaș
 educație ca și generațiile corespunzătoare de
 peste Dunăre. Numai așa am înțelege acum pen-
 tru ce Bulgarii nu admit ca Macedonia — ori
 cine ar locui-o — să fie altfel decât bulgă-
 rească.

Sârbii, — cu tot curajul lor, demn de admi-
 rație, — suferă de acelaș anachronism. Pentru-
 că regele Dușan a reușit altădată să formeze un
 stat până în Albania și aproape de Constanti-
 nopol, Sârbii cred că tot ceace forma altădată
 statul lui Dușan este moștenirea lor dreaptă.

Tot astfel, Grecii vor să întindă marginile
 unui imperiu bizantin restaurat peste țări cari
 nu sunt cătuși de puțin grecești.

Nici concepția de azi turcească nu e însă
 moderată. Căci nu din transformarea la supra-
 față a alcătuirii statului otoman va putea re-
 naște vechiul imperiu al lui Soliman cel Mare
 așa cum nădăduesc azi „junii turci”.

Noi vedem într-o ușoară lumină de ridicol
 aceste concepții, în vădită nepotrivire cu tim-
 purile de azi.

După aceste explicații premergătoare, d. N.
 Iorga trece la subiectul comunicării domniei-
 sale.

In veacul al șaptelea, când Bulgarii apar în
 Europa, întinzându-se din Dobrogea pe malul
 Mării-Negre, — la Slavii pe cari Bulgarii i-au
 invins nu exista o conștiință politică. Bulgarii
 aveau oarecari idei politice, superioare Slavilor,
 căci Bulgarii sunt barbarii Chinei, precum Ger-
 manii sunt barbarii Romei. Și precum Germanii
 aveau idei politice dela Romani, Bulgarii le
 aveau dela Chinezi. Pentru Bulgarii statul era

credintelor noastre un propovăduitor atât de luminat, poporului nostru un sfințic și îndrumător atât de înțelept, cum a reușit să fie directorul Virgil Onițiu în scurta sa viață, închinată întreagă ca o jertfă curată pe altarul culturii și al iubirii de neam.

Ca profesor, Virgil Onițiu a fost printre cei mai destoinici sămănători de idei nobile și învățături sănătoase în cugetul dornic de lumină al elevilor săi. Cei ce au avut norocirea să asculte temeinicele și avântatele lui prelegeri de literatură românească, nu vor da nici odată uitării atmosfera de lumină și căldură binefăcătoare, în care se învăluia și se întrema atunci sufletul lor tineresc. Dorul nepotolit după carte românească ne-a îndemnat pe mulți, să alergăm către gimnaziul din Brașov, ca cerbul spre izvoarele apelor. Și dacă n'am alergat înzadar, ca cei ce bat văzduhul, și dacă am reușit să plecăm de acolo cu cea mai hrănită merinde pentru întreg drumul vieții noastre, mulțumita noastră recunoscătoare se cuvine directorului Virgil Onițiu și vrednicilor săi tovarăși de sentimente, de idei și de apostolie culturală!

Cuvintele lor de învățatură și de îndrumare au rămas adânc săpate pe țeșpedea inimii noastre. Ele călăuzesc cărările vieții noastre. Sămânța lor face să rodească țărina atât de puțin desțelenită a cugetării și culturii naționale.

„Cuvintele sunt felinare —
Lumină să aprinzi în ele
Și vor luci în noaptea neagră
Ca binecuvântate stele”....

Ca director, a știut Virgil Onițiu să ridice școala condusă de dânsul la un nivel corespunzător cerințelor vremii și egal celor din țări instituite similare din patrie. Mulțimea mijloacelor didactice create în timpul directoratului său, jertfa bănească de peste 12.000 coroane dată de dânsul pentru fondul Coresi spre a înlesni tipărirea manualelor, masa studenților, internatul, conferințele metodice ale corpului profesoral, diferitele fonduri menite a contribui la realizarea unui progres din ce în ce mai îmbucurător — toate acestea sunt dovezile cele mai frumos grăitoare despre

râvna, priceperea, puterea de muncă și destoinicia de conducere a directorului Virgil Onițiu.

Ca membru în cele mai înalte corporațiuni bisericești, se bucura de reputația meritată a unui bărbat cu convingeri nestrămutate. Dacă în goana vieții unii se clatină dintr-o zi până în cealaltă, schimbându-și convingerile mai des decât manșetele, directorul Onițiu era cunoscut ca un om, despre care putea să fie convins oricine, că va mărturisi și mâine și poimâine și peste un an ori peste zece convingerea, cu care s'a identificat deplin sufletul său. Când din vălmășagul de preocupări mărunte vedeai înălțându-se ca tot atâtea spice goale, o seamă de secături ilustre, îți cădea nespuse de bine să știi, că în fruntea gimnaziului din Brașov se află un bărbat de reală valoare, un om de convingeri, un adevărat educator, în cea mai frumoasă accepțiune a acestui cuvânt. Motive, cari se vor lămurii mai târziu, l-au îndemnat să manifeste în timpul din urmă oarecare rezervă față de corporațiunile bisericești, al căror membru era, dar n'a încetat un singur moment a se preocupa de buna îndrumare, a educației religioase în școală și în afară de școală.

Ca autor de cărți didactice, ca orator, ca scriitor beletristic, a dat literaturii noastre și așezămintelor culturale în deosebi „Asociațiunii” și Societății teatrale contribuții de netăgăduită valoare. În nuvelele sale, dela aceea în care eternizează pe simpaticul notar: *Tata Ivan* din Gurarâului și până la *Sărmanul Fekete Jóska*, în cărțile sale didactice, în numeroasele sale discursuri pedagogice și conferințe publice, ca un fir al Ariadnei, se remarcă tendința de a crește și îndruma sufletele spre conștiință și demnitate națională. Și aceasta trebuie socotită printre faptele cele mai însemnate, pe cari le poate săvârși un muritor. Căci precum arată în mod atât de convingător d. N. Iorga „o faptă pentru oameni poate săvârși ori cine a știut, a îndrăznit să iasă din temnița rușinoasă a egoismului său. Dar printre îndeplinitorii de fapte *cei mai fericiti* sunt aceia, cari cresc *prin gândul lor prins în scrisoarea cea fără de moarte* conștiința de sine a poporului lor și prin ur-

mare a omenirii, care în afară de popoai nu poate să existe... aceia, cari prin truditor l-au făcut să se simtă mai mult în rădădal semințiilor omenesti, luptătoare pentru lumină și fericire...”

În acest înțeles și amintirea directorului Onițiu se va perpetua de viitorime ca a unuia dintre cei mai fericiti îndeplinitori de fapte pe aceste plaiuri ardelenne, rămase în timpul de față atât de orfane și văduvite de muncitori în ogrorul culturii...

Panteonul atât de înfrumusețat al gimnaziului din Brașov va dobândi acum o podoabă nouă și mult grăitoare: alături de icoane arhierilor Șaguna și Popasu, de ale luminătorilor și sânguincioșilor directori Gavriil Murtean și Ioan Meșotă se va așeza cu toată vrednicia icoana progresistului, entuziastului și neuitatului Virgil Onițiu.

Iar noi, toți cei ce am avut în anii tinerețelor noastre fericirea de a ne încălzi și lumina de puterea cuvintelor lui răspiccate, elevi ai din toate părțile rotogolului românesc, aculă despărțire să adresăm prea iubitului nostru profesor cuvintele, cu cari s'a despărțit odinioară Eliseiu de prorocul Ilie, și variindu-le să-i zicem: Scumpul nostru profesor îndrumător, *Duhul, care a fost întru Tine să fie indoit întru noi!*

Funerariile directorului Virgil Onițiu.

Intâiul raport.

(Dela corespondentul nostru.)

Brașov, 24 Octomvrie 1915.

Eri după amiază s'au făcut aici funerariile deosebit de triste ale distinsului director al școlii românești brașoveane, **Virgil Onițiu**. N'a fost instituție românească locală care nu-și fi suspendat activitatea de toată ziua pentru a lua parte la petrecerea până în groapă a rămășițelor sale pământești. N'a fost casă românească în sinul căreia să nu fi trecut un dureros ecou decedarea lui Virgil Onițiu și să nu se fi înșiruit un membru cel puțin

tot așa ca lagăr. Dincolo de lagăr era raza de triburi, era raza de jaf. Nu exista o stabilitate de teritoriu, căci această stabilitate nu era necesară.

În veacul al nouălea, Bulgarii se inspiră din politica bizantină. De aceea și *Boris* a trecut la ortodoxism, făcând astfel o afirmație de intenții imperialiste asupra Constantinopolului. De aceea și țarul *Simion* ajunge împărat, — dar nu la el acasă, ci în Bizanț.

Ce se întâmplă însă în același timp cu ceilalți Slavi, — cu Sârbii-Croații?

În veacul al optulea se întindea până în Pannonia statul carolingian. După retragerea stăpânirii acesteia, Slavii au moștenit forma de guvernare a coreligionarilor. Originalul a dispărut, imitația a rămas. *Craiul* sârbesc nu vine decât dela numele lui *Carolus*. S'a format deci aci statul *croat*, de unde a luat naștere statul sârbesc.

Bulgarii, în vremea aceasta își pierduseră caracterul lor turanic. Statul bulgăresc rămăsese în tradițiile Bizanțului. Dar statul acesta bulgar n'a fost niciodată în conflict cu Sârbii.

În regiunea Raguzei este nucleul statului sârbesc. În Zenta și în Dalmația sunt cele două etape ale acestui stat care n'a fost niciodată încheșat într-o bucată.

Ideia deci despre o desăvârșire a Bulgariei și a Serbiei încă din evul mediu e greșită. Formațiunea politică bulgară nici nu se atingea cu

statele sârbești, și influența bulgărească era slabă asupra acestora.

Încă de pe vremea cuceririlor Sârbii primeau într'adevăr mai multă influență dela Roma, prin malul Mării Adriatice decât dela tradițiile bizantine ale Bulgarilor.

La începutul veacului al unsprezecelea apar însă două rase: rassa albaneză și rassa românească. Imperiul dela Ochrida, — numai cu numele bulgar — era *romănesc*, și cătuș de puțin bulgar. Sârbii încercau tocmai atunci să joace ei înșiși o oarecare influență în Balcani, și expansiunea sârbească era să reușească dacă nu se întemeia al treilea imperiu „bulgăresc” al lui *Ionitza*, *Petru* și *Asan*, care deasemenea era un imperiu *romănesc*. Statul acesta are norocul de a stăpâni aproape toată peninsula balcanică.

Sârbii erau strânși la Marea Adriatică, lângă imperiul acesta al Asăneștilor și lângă statul unguresc, proaspăt întemeiat.

Dar dacă Vlahii reinviau a doua-oară stinsul stat bulgar, — care rămânea numai cu numele bulgar, — Sârbii aveau în schimb mai multă vigoare etnică.

La 1130 se dă astfel o mare luptă la Küstendil între Bulgari și Sârbi. Voivodul român dela Argeș a dat ajutor Bulgarilor, dar Bulgarii sunt învinși.

După câteva decenii *Ștefan Dușan*, regele Sârbilor întemeie marele stat sârbesc, dar stăpânirea lui asupra Macedoniei era un incident

în istoria sârbească, deoarece tradiția Serbă își avea leagănul la Marea Adriatică.

De aci reies învățăminte și pentru azi. Serbia nu are ce căuta spre Constantinopol, nici Bulgarii n'au ce căuta spre Apus.

Trecând la situația României d. N. Iorga arăta cum elementele barbare s'au întrepus printre rămășițele elementelor romane, despărțindu-se în două regiuni.

În regiunea de sud nu s'a putut forma nici o Grecie, nici o Albanie, nici o Vlahie independentă, deoarece Bizanțului nu erau nici așaștari ca să recâștige ținuturile, nici așa de slăbi ca să nu mai încerce să le recâștige. De aci Grecii, Albanzii și Vlahii de aci se mulțumesc cu autonomie.

În regiunea de nord, noi am rămas *Români* dintr'o necesitate fatală, căci nu ne-am cutreptat cu păgânismul și cu formațiunile diferite de barbari.

Izolarea noastră ne-a făcut ce e drept și nu stăm într'o permanentă dependență de bulgari, dar ne-a făcut să nu luăm nici unul din termenii politici de „voivozi” și „regi” sau a titluri.

Regalitatea sârbească și cea ungurească erau străine. Noi ne-am amestecat de altfel în Balcani.

Atunci, ce trebuie să credem dacă la noi e o legătură cu imperialismul bulgar, dacă

lungul convoiu, căci decedatul s'a bucurat iubirea și admirația fără rezerve a tuturor șovenilor. Reprezentanții bisericii și reprezentanții diferitelor instituții școlare și culturale românești dintr'alte părți au venit dea expresiune doliului românesc general față mormântului acestuia proaspăt. Dar luat parte la funerariile de ieri și reprezentanți ai instituțiilor școlare similare streine, nevedă că eminenta personalitate didactică colaborat cu neîntrecut zel și iscusință în est post de înaltă răspundere încât i-a reușit ridicarea prestigiului de care se învredniște astăzi liceul românesc nu numai la noi și la străini.

Și numai când se fac funerariile ca aceste, poți face o judecată despre imensitatea doliului pe urma decedatului director. Și numai acum simțim golul ce rămâne în urma și știm să prețuim laborioasa sa viață publică. Deocamdată mă mulțămesc să delez cursul funerariilor, într'alt raport voi uita să aștern gânduri și considerații la situație, căci intelectualitatea brașoveană a fost răzuros surprinsă de moartea lui Onițiu, e aplicabil de ce astăzi ea este neliniștită și concertată aproape.

La catafalc.

Înspre seara zilei de Vineri trupul neînsușit al directorului Onițiu a fost ridicat din miciliul din strada Ecaterinei, făcându-i-se obșod de către protopopul Vasile Saftu, preoții Prișcu și Meret și diaconii Mușlea și Furnică, sicriul a fost montat pe carul mortuar și a tras în fața liceului, urmat de studenții liceană și de la școala comercială românească. Catafalcul pe care a fost așezat trupul neînsușit a fost ridicat în sala festivă a liceului lângă catedra de pe care glasul lui Virgil Onițiu a răsunat într'atâtea rânduri, rostind cea adevăruri, răspândind atâtea îndemnuri, când să rodească în sufletul atâtor generații mântu gândului și faptei, care face posibilă cultura românească. A fost așezat Virgil Onițiu încercată, ultima oară, la această catedră în fața mărețelor portrete cari împodobesc eteții splendidei sale, și asistenții priveau cu atenție concentrată, pare că ar asculta un discurs, un nou avertisment, ar savura cu plăcere verva artei sale oratorice.

Condoleanțe.

Din seara decedării la domiciliul eminentului director a fost neîntrecută frecvența celor veniau să dea expresiune condoleanțelor a ce simțite familiei, nemângăutatei Dăe Onițiu, dintre cele mai culte și entuziaste membre societății românești brașovene și câte mâni au alintat dragălașul și inteligentul chip al mi-

veam regalitate, — de unde a venit forma politică sub care aparem noi în veacul al lea?

Forma noastră politică, sub care aparem în acul al XIV-lea — dominație absolută fără restec de feudalitate, asupra unui teritoriu limitat având caracter național — este însăși concepția politică a regalității moderne.

Și este mult mai onorabil să nu imiți forme străine, cari de altfel trebuiesc fatal să se ardă.

Noi, aci în Orient, am continuat tradiția Romanilor: am luptat împotriva vasalității și în condiție cu politica medievală care urmărește de ideale a noastră a fost totdeauna o politică de sănătoasă chibzuire.

Grație acestei politici, pe când Bulgarii și turcii mergeau după fantasma, noi ne-am putut păstrina într'o autonomie sigură, până ce cu timpul ne-am putut dura un stat puternic așa cum îl avem astăzi.

Cor.

cului Florian Onițiu... Condoleanțe s'au exprimat și rudenților numeroase și corpului profesoral. Telegramele de condoleanță sunt foarte numeroase, câteva, pe cari nu le pot trece cu vederea, le descifrez aci:

Sibiu. — Participând și eu la doliul familiei și al școalelor noastre, cauzat prin încetarea din viață a vrednicului nostru director gimnazial Virgil Onițiu, rog ceriul să ne aline marca durere.

Ioan Mețianu, mitropolit.

Caransebeș. — Adânc îndurerat deplâng moartea subită și prea timpurie a directorului Onițiu, a valorosului fruntaș al intelectualilor români, carele atât ca apreciat literat cât și ca conducător și conlucrător pe toate tenele activității noastre obștești, lasă urme neșterse și unanime regrete, iar ca dascăl român a ridicat școalele de sub conducerea sa la nivelul cel mai înalt, încât și factorii de control ai statului au constatat că nu există în toată țara școale medii mai de model ca cele ortodoxe române din Brașov.

Miron, episcop.

Arad. — Adânc îndurerat iau parte la doliul tuturor Românilor pentru ireparabila pierdere ce-a suferit neamul nostru prin moartea marelui director Onițiu. In veci pomenirea lui!

Familia Goldiș.

Arad. — Adânc îndurerat iau parte la doliul tuturor Românilor pentru ireparabila pierdere ce-a suferit neamul nostru prin moartea marelui director Onițiu. In veci pomenirea lui!

Sibiu. — Pentru pierderea iubitului și binemeritatului bărbat, primiți profundele mele regrete.

Zigre, secretar metrop.

Durerea domniilor voastre este durerea bisericii și a neamului. Răpósatul și-a împlinit cu cinste misiunea aici pe pământ. Bunul Dumnezeu să vă ocrotească în durerea ce v'a trimis. Primiți sincere condoleanțe.

Voileanu.

Deplâng pierderea îndurată de neamul românesc prin moartea prea timpurie a neobositului desinteresat muncitor, a iubitului prieten Virgil, Dumnezeu să vă mângăie.

Victor Tordășianu.

Deplângem pierderea ireparabilă ce-o suferă familia și neamul.

Familia Lemenyi.

Vă rugăm, primiți sincere condoleanțe la pierderea nebilului dv. sot, bărbatul distins și vrednic al neamului nostru.

Veturia și Ioan Lapedatu.

Săliște. — Dumnezeu vă mângăie în durerea cumplită ce va ajuns și care ne-a atins pe toți.

Dr. Borcia.

Bla. — pentru pierderea distinsului director Onițiu primiți sincerele noastre condoleanțe.

Corpul profesoral preparandial.

Caransebeș. — Deplâng și jelesc marca pierdere venită prin moartea prea timpurie a neîntrecutului conducător Onițiu.

Arhimandritul Musta.

Braș. — Deplângem pierderea vrednicului director și coleg.

Diracțiunea.

Beiuș. — Trista veste despre neașteptata moarte a mult regretatului director Virgil Onițiu ne-a zguduât adânc. Pierderea distinsului bărbat de știință e nu numai a școalelor din Brașov ci a întregii obște românești. Dacă grelele împrejurări nu ne îngăduiesc să asistăm în persoană la onorurile din urmă, cu tot sufletul nostru luăm parte la jalea voastră și vă rugăm să primiți adâncile noastre condoleanțe.

Gimnaziul din Beiuș:

Vasile Ștefanică, director.

Arad. — Corpul profesoral seminarial deplânge cu dvoastră pierderea directorului Onițiu.

Ciorogariu.

Sibiu. — Trecerea din viață a directorului Onițiu vine asupra școalelor noastre ca un trăsnet din senin. Prin activitatea sa ca profesor și director și-a eluat loc de frunte între distinși bărbați de școală ai bisericii și ai neamului. Comunicați conferenței expresiunea adâncii mele dureri. Dumnezeu să aibă în scutul său școalele noastre în aceste zile critice.

Matei Voileanu.

Zărnești. — Exprimăm corpului profesoral al școalelor noastre medii profunde condoleanțe la moartea directorului Virgil Onițiu, căruia toți dascălii români îi

vor păstra amintire eternă și plină de admirație. Vom asista și noi la actul înmormântării sale.

Corpul didactic al școalei primare din Zărnești:

Pompiliu Dan, director.

Săliște. — Regretăm din inimă pierderea distinsului și binemeritatului Onițiu.

Herția, director.

Cluj. — Fögimnázium igazgató szomorú elhunytja alkalmából öszzinte részvétemet fejezem ki.

Rietly Károly, igazgató helyettes.

Cluj. — Adânc întristați ne asociem și noi la doliul făcut de corpul profesoral în urma morții celui mai mare pedagog al nostru.

Tinerimea univ. rom. din Cluj.

Cohalm. — Regretăm adânc pierderea bărbatului de școală.

Protopop Berca, preoții Curta, Brotea, Buzea, învățătorii Andron, Bârsan, cassar Buzea, contabil Fuciu, Ciceiu, econom Săracu.

Maria-Radna. — Deplâng împreună cu întreg neamul pierderea ireparabilă a școalelor noastre.

Protopop Givulescu.

Cortegiul.

Sâmbătă la ora 3 d. a. a fost ridicat sicriul de elevi liceeni și dus la carul mortuar, după ce au fost citite ecteniile de către I. P. C. părinte arhimandrit d. Dr. Eusebiu Roșca, asistat de păr. protopopi dd. Dr. Vasile Saftu și Dr. Vasile Bologa, preoții dd. Prișcu și Meret, și diaconii dd. Mușlea și Furnică, pe carul mortuar atârnavu numeroase cununii dela elevii școalelor brașovene, corpul profesoral al școalelor medii gr. or. române, Societatea pentru fond de teatru român, Reuniunea femeilor române din Brașov, familia Elena A. Popoviciu, Mihailu A. Popoviciu ș. a.

In urma carului mortuar erau neconsolata soție dna Onițiu cu Florin micuțul cu ochi mari și vă: ca ei tatălui său, apoi dd. Virgil Onițiu, comerciant în Sibiu, Valer Onițiu funcționar la c. I. A. u. în Seghedin, soacra dna Maria M. Branisce, cumnatele Valeria Dr. Missits n. Branisce, Veturia Branisce și Virgilia Branisce, cumnata Dr. Valer Branisce profesor, Dr. C. Missits și Victor Branisce redactorul „Gazetei Transilvaniei”. In urmă reprezentanții școalelor noastre de aici și de altăra, reprezentanții străini, diferite institute, o imensă lume brașoveană și grupele elevilor... In biserica Sf. Nicolae s'a făcut prohodul, iar răspunsurile mai de seamă cari au făcut un elogiu atât de frumos al activității directorului Onițiu, le aătur corresponsentei acesteia, pentru a se putea face o cunoștință exactă a pierderii îndurate de școală și societatea românească.

**Vorbirea dlui A. Bârseanu
presid. Asociațiunei și membru al Academiei Române.**

Așadară e adevărat!... Directorul Virgil Onițiu nu mai este între cei vii.

De acest trist adevăr ne incredințeză durerea familiei nemângăiate, lacrimile elevilor și ale colegilor profesori, cari formau familia mare a lui, — jalea noastră a tuturor.

Dar durerea pentru pierderea acestui bărbat nu se mărginește între zidurile școalei, nici între dealurile Brașovului, ci ea aruncă valuri simțite în cercuri cu mult mai largi; ea e împărțită până departe în ținuturile, unde răsună graiu românesc.

Da!... Căci cu Virgil Onițiu s'a stins nu numai un dascăl și un conducător de școale de frunte, nu numai un membru prețuit al societății, care a fost fericită a-l avea în sânul său, nu numai un fiu devotat al bisericii, nu numai un tată model în mijlocul familiei sale mult iubite, ci în el am pierdut totodată un om de știință, un mănuiitor dibaciu al graiului și al scrisului românesc, un talent remarcabil pe terenul literaturii.

Pierderea lui este o adevărată pierdere națională.

Deși crescut în copilăria și în adolescența sa în școli străine și în mijlocul unui mediu străin, mult regretatul Onițiu și-a știut însuși prin studiu neobosit, urmat cu sânguință până în anii bărbăției, o limbă curată și frumoasă

românească, pe care se deprinse a o mlađia cu măestrie și în care-și depuse rodul silințelor sale pe câmpul înflorit al literelor.

În această limbă frumoasă și expresivă își ținea el prelegerile sale pline de viață, vorbirele sale ocazionale înțelepte și în acelaș timp pline de avânt înălțător; în această limbă împărtășia el altora cu condeii din comoara cunoștințelor sale: fie în forma unui manual de școală, fie în forma mai ușoară și mai atrăgătoare a unei foite de jurnal; în această limbă, în sfârșit, își scria el în „clipe de repaus” amintirile sale din copilărie, impresiile, sertoase sau vesele, din lumea, în mijlocul căreia trăise, cugetările sale înalte, îndepțate spre ridicarea și întărirea neamului, și-și da la iveală sentimentele sale nobile, isvorite dintr'o inimă caldă românească.

Dorul de lumină și de adevăr, sinceritatea și avântul plin de căldură caracterizau manifestările sufletești ale mult regretatului Onițiu. De aceea cuvântul lui era așa de pătrunzător, de aceea scrisul lui se cetia cu atâta plăcere.

Fiecare dintre noi păstrează de bună seamă în sufletul său vre-unul din acele înălțătoare momente în care întreaga sa ființă a fost sguduită și ridicată în sferă mai înalte de graiul lui elocvent; fiecare își reamintește cu drag vre-o pagină, serioasă sau veselă, din nuvelele sau schițele sale.

Cine va uita vreodată căldura, cu care a evocat dorul de lumină și simțul de jertfire al Brașovenilor de odinioară, la jubileul de 50 ani al gimnaziului condus de dânsul? Cine va rămânea indiferent în fața figurei bunului „tatamoș” zugrăvite de dânsul și nu va fi înduios de durerea funcționarului român, pierdut între străini și aproape de moarte, sau de reîntoarcerea în sine a celui instrăinat, când calcă pe pământ românesc?

Cu un cuvânt: Onițiu n'a fost dascăl numai între păreții străinți ai școlii sale, ci a fost un vrednic dascăl al întreg neamului românesc.

De aceea jalea pentru pierderea lui este așa de obștească, de aceea lacrimile, ce se varsă înaintea sicriului lui, sunt împărtășite în cercuri așa de largi.

Cu deosebire două din instituțiile noastre literare și culturale mai de frunte jlesc înaintea acestui sicriu, împreună cu membrii familiei, cu școlile văduvite, cu societatea românească brașoveană, învestmântată în doliu: „Academia Română”, al cărei membru corespondent a fost mult regretatul răposat din a. 1901, și „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, căreia i-a adus servicii așa de prețioase ca membru al Secției literare și în timpul din urmă ca președinte al acestei Secții.

În numele acestor două înalte instituții culturale îți zic: Rămas bun pe vecie!, frate Onițiu, mulțămindu-ți din adâncul inimei pentru tot binele făcut neamului, din care ai ieșit și care te va socoti totdeauna între fiii săi cei mai buni.

Pasă în calea veciniceii, sufletul nobil și curat, cu încredințarea, că ți-ai făcut pe deplin datoria, câtă vreme ai fost între cei vii, și că sâmbâna „curată și fără neghină”, ce ai aruncat-o în ogorul culturai noastre naționale, nu va rămânea fără rod!

Amintirea ta va fi vecnică și binecuvântată.

DENTRU „CARTEA DE AUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie

:- :- săvârșită de eroii noștri. :- :-

Apel

la colecta caritativă a regimentului de inf. No. 64 din Orăștie, inițiată de sergentul-major Vasile Jurcan.

Gândul soldaților noștri din front zboară neconținut la cei de acasă și-i chinuie în căutarea mijloacelor de ajutor. Năpasta războiului zi de zi scoate din front un număr de voinici ologi și ciungi și orbi, pe unii îi face incapabili de muncă pentru susținere, iar unora le ia viața de le rămân văduvele și orfanii fără puțința unui traiu omenesc. Și soldații se înduioșează de gânduri de aceste, pun ban lângă ban, trimit suma adunată acasă, ajutor, iar când cred că nu-i suficient darul lor apelează la inimile bune de aici să jertfiască și ele și să înlesniască salvarea năpăstuiților.

E o datorie a celor de acasă să contribuie după puteri la ajutorarea năpăstuiților, și să nu considere de sarcină, greutate solicitarea unui apel ca cel dela vale, care-i însoțit de suma de 1220 cor. înmulțită de cele 500 cor., frumosul dar al dlui Dr. Ioan Mihu, Da, pentru vitejii reg. 64, aproape curat românesc, ajunși invalizi și pentru năpăstuițele familii ale voinicilor căzuți din acest regiment, trebuie să jertfim, e o înaltă îndatorire morală să ne dăm obolul.

Dela o inițiativă ca aceasta așteptăm numai decât un rezultat frumos.

În zilele din urmă am primit de pe câmpul de luptă din Rusia următoarea scrisoare:

Rusia, 13 Octomvrie 1915. Preonoratului domn Dr. Ioan Mihu în Vinerea.

Prin prezenta îmi iau permisiunea a mă adresa către dvoastre cu următoarea rugare și totodată cerându-vă și prețiosul sfat.

Tristele împrejurări în cari ne aflăm astăzi, multele nenorociri și dureri ce au dat peste neamul nostru până în ziua de astăzi, sunt de nedescris. Mai ales acest crâncen războiu care a secerat fără milă mii de suflete dintre frații noștri. În urma lor curg râuri de lacrimi din ochii desnădăduiți a acelor nefericite ființe, cari au rămas în urma lor fără sprijin și mângâiere. Toate aceste nefericiri ne îndurerează inima, și fiecare se gândește cum ar putea să le ajute acestor nefericiți. Aceste scene mi-au inspirat în minte ideea, pe care o cred nobilă, întovărășindu-mă cu iubiții mei frați cari ne aflăm pe câmpul de glorie, ca să adunăm o sumă de bani, înființând un fond pentru acei nefericiți orfani, văduve și pentru acei cari se află în spital și nu sunt apti de muncă, și dacă bunele inimi ale fraților, cari sunt încă acasă, ne vor sprijini și ei spre a ridica acest fond la o sumă mai mare, ca apoi acești nefericiți dela regimentul 64 să poată fi ajutorați cu un mic ajutor din acest fond.

Vă rog deci în numele tuturor fraților de aici ca să luați această sarcină sub protecția dvoastre conducându-o la un bun rezultat. Suma trimisă de cor. 1220, nu e prea mare, dar suntem convinși, că bunele inimi ale fraților noștri de acasă o vor urca la o sumă mai mare, în vederea scopului nobil avut în vedere.

Îmi țin de datorință a aminti cu câtă dragoste și voință și-au făcut datoria toți frații noștri de aici, fără deosebire de naționalitate. Ne-a făcut o mare bucurie văzând că superiorii noștri atât de bucuroși au dăruit sume frumoase pentru scopul acesta. Le dau cea mai călduroasă mulțumire domnilor superiori pentru binefacerea lor. Pentru aceasta nici noi nu vom deosebi pe unii de alții: vor fi ajutați și Nemți, Unguri etc.

Vă rog deci, după ce veți pune banii la locul lor, să fie chitați în ziarele românești de acasă, ca toți cari au dăruit ceva să văză, cetind ziarele, că banii s'au dus la bună îndeplinire.

Vă rog deci binevoii a-mi răspunde că se poate îndeplini ideea noastră și bună e? Cu profundă stimă: Vasile Jucan, serg.-major de ștab, comp. 1/64, poșta de câmp nr. 43.

Gesehen! 1/64 Feldbaonskmdo. Stabsfeldwebel: Zsukan wurde vom obigem Feldbaonskmdo die Beudilligung erteilt die Sammlung für „Hilfsfond” ein zu beiten. Stand ort im Felde 12/10 1915. Nikolaus Gamber Hptm.

Scrisoarea sergentului Jucan precum și suma de 1220 cor. colectată dela voinicii din front, vorbește dela sine!

Nu am deci să insist nici asupra frumuseții, nici asupra utilității inițiativei sale, ci ceea ce țin să accentuez îndeosebi este: datoria noastră să dăm ascultare glasului său de chemare, contribuind fiecare, după puțință, la colecta inițiată din

partea sa. În acest scop mă simt îndatorat să adreșez un apel public la inima caritativă a tuturor adunătorilor ce se află într'o legătură oarecare, fie chiar numai sufletească, cu bravii noștri ostași, înalte sub drapelul acoperit cu nouă glorie al vitejilor regiment 64, aproape curat românesc. În s'ar rog pe stimații conducători ai băncilor românești și pe onorata preoțime de pe teritoriul de înțelegere a regimentului 64, să facă fiecare câte o lectă în localitatea sa în scopul amintit, - cunosc sumele ce vor incurge, fie chiar cât de mici, să le trimită, până la sfârșitul lunii Noemvrie la institutul de credit „Ardeleana” în Orăștie, și se vor fructifica până va putea urma împărțirea ajutoarelor contemplate.

În speranța că glasul meu nu va răsună întru știu, deschid această colectă caritativă cu suma de cor. 500 din partea mea.

Vinerea, în Octomvrie 1915.

Dr. Ioan Mihu, proprietar.

Notă: — Ziarele românești sunt rugate să publice acest apel.

O privire în trecutul apropiat al marilor state europ.

De Dr. Petre Porubici

IV.

Că Napoleon a putut fi învins, este a zădărniciu pe lângă numărul covârșitor al armatei coaliatelor mai cu seamă încetării sistemului politic de guvernare în Prusia și reorganizării armatei prusești. Dimpotrivă, succesul războiului Prusiei sub greutatea loviturilor primite dela Napoleon era o urmare a absolutismului care — îndată ce nu era exersat de monarhi — stăpânit care a fost Frideric cel Mare, — stăpânit mai putea da statului destulă trănicie și forță de rezistență în cazuri de sguduiră extraordinare.

Este meritul revoluției franceze că a călăuzit pe țările europene pe lângă aceea care a fost înțelepciunea și hărnicia stăpânilor: conlucrarea liberă a cetățenilor în cererile publice. Alt rezultat foarte important al revoluției franceze este obligamentul general la serviciul militar; fără îndoială o înnoire văd bază morală și care intrupează ideea democratică.

Prusia a adoptat rezultatele pozitive ale revoluției franceze; ea a introdus atât constituționalismul — adevărat, că deocamdată mai un constituționalism începător — cât și serviciul militar pentru toți.

Reacțiunea care s'a întronat după căderea lui Napoleon nu a mai putut înăbuși ideile naționale ale popoarelor. (Rohrbach, op. cit.)

Căderea lui Napoleon și congresul de la Viena (Iunie 1815) închide deocamdată șirul evenimentelor care începuse cu revoluția franceză, totuși frământarea spiritelor atârnată de data de schinteia revoluției nu încetează. Tot nici sub apăsarea regimelor reacționare nou instalate în Franța, în peninsula Iberică, în Italia, în Confederațiunea germană și în Prusia și în imperiul austriac.

Anul 1848 este iarăș al revoluțiilor. O mare a fost sguduirea în Franța; aici reîntoarcerea Bourbonilor se schimbă de ori constituția în mod forțat, până ce prin tura de stat dela 2 Decemvrie 1851 urcă trănit Napoleon III ca împărat. (Soarta cuceririi lui Napoleon a se vedea în Justus Perthes' schichts-Atlas).

V.

Intr'alt chip se dezvoltă lucrurile în Anglia. Anglia a prestat partea leului ca să stăpânească Europa de stăpânirea lui Napoleon, dar tras multe și mari foloase din această stare. Ea a fost ajutată de două împrejurări năzuințele ei: a avut bărbați de stat mari Napoleon nu avuse timp să reconstruiască franceză decăzută pe timpul revoluției. Napoleon ar fi dispus de o flotă superioară lei engleze, el putea să debarce în Anglia să dicteze pacea în Londra. După sdorul flotelor unite franceză, olandeză și spaniole Cap Trafalgar, Anglia a rămas cu flota ei gură stăpână pe toate mărilor și astfel a

să și valideze interesele comerciale și în-
ta politică pe toate continentele străine.
Este adevărat că supremația politică peste
atele-Unite din America a pierdut-o de tim-
riu (în urma războiului pentru independență
1775—1783 — care sfârșește cu pacea dela
rsailles), dar cu toate acestea și Statele-
te americane trebuie să le considerăm de
cătuire a spiritului și culturai anglo-saxone,
când generalul englez Wolfe bătuse în anul
59 la Quebeck pe Francezi sub Montcalm și
merica de nord, trecuse prin pacea dela Pa-
sub stăpânirea Angliei. (Rohrbach op. cit.)
Invingerile obținute în răstimpul de aproape
ă sute de ani asupra popoarelor naviga-
re de pe continentul european, întâi asupra
aniei, apoi a Olandei, în sfârșit asupra Fran-
au o însemnătate cu atât mai mare, cu cât
e coincid cu dezvoltarea științelor exacte și
tehnice, pe care Anglia le pune întâia-oară
serviciul vieții practice.

Puterea Angliei a crescut în aceeași măsură,
m s'a dezvoltat tehnica producției și a cir-
lației, căci paralel cu această dezvoltare a
escut importanța coloniilor de peste mări.
nglia pretutindeni își validează influința,
trimite reprezentanți, stăpânește pietele de
ste mări și cuprinzând cheile tuturor mărilor
răzîmându-se pe flota ei comercială și de
boiu — mai mare decât toate flotele celor-
te națiuni laolaltă — pune temelile unui im-
riu mondial, cum nu s'a văzut. Și pe teren
ltural conduce ea prin superioritatea ei în
nică, industrie, comerț și comunicație. Toate
ultatele mari ale timpurilor moderne: spo-
rea numărului și extinderea terenelor de pro-
ctiune la popoarele civilizate, supunerea spa-
lui și timpului prin mijloacele de comunica-
perfectionate, exploatarea potentată a for-
lor naturii, descoperirea teritoriilor încă ne-
noscute și atragerea popoarelor până atunci
plate în sfera economiei mondiale: toate a-
stea au servit întâi mărirea Angliei, iar ea
fost aproape singura purtătoare a civilizației
ropene la popoarele dincolo de mări. (Rohr-
ich, Maier, Damaschke, opere cit.)

Victimele războiului.

— Suchomlinow. —

Marele duce Nicolae. — Venizelos. — Del-
cassé. — Sir Edward Grey.

București, 23 Oct.

Niciodată ca în războiul actual nu s'a ade-
erit înțeleapta gândire cumcă succesul și no-
peul consacră, pe oamenii mari. Istoria e pli-
ă de oameni cari au făcut cariere strălucite
amai fiindcă norocul le-a dat o mână de aju-
or. Istoria e plină și de ceilalți, de aceia cari
u fost prăvăliți de pe culmile cele mai înalte
amai fiindcă norocul le-a stat împotriva.

În zilele noastre avem pilda trăită sub ochii
oștri a lui Krüger președintele Transvaalului.
Dacă Krüger ar fi biruit, istoria l'ar fi înălțat
pe un pedestal după care nici un cataclism nu
ar fi putut răsturna. Dar fiindcă Krüger a fost
biruit, astăzi doarne somnul de veci într'un
oț ascuns de pământ, uitat de toată lumea,
uitat de compatrioți, invinuit chiar că a pro-
vocat pierderea independenței Transvaalului.

Actualul mare războiu european a provocat
multe prăbușiri sgomotoase.

A treia victimă a fost generalul **Suchom-
linow**, ministrul de războiu al Rusiei.

Generalul Suchomlinow se bucura de o
mare favoare, fiind socotit ca unul din favoriții
Curței și împăratului în fruntea ministerului de
războiu.

Cât timp succesul a zimbit armatelor ru-
sești în Galiția, toate au mers bine, dar deo-
dată cu seria înfrângerilor a început să pă-
lească și steaua ministrului. Căci, deodată cu
aceste înfrângeri, au început să iasă la iveală
toate răcirile organizației militare. Armatele
duceau lipsă de munițiuni, armatele n'aveau tu-
nuri, n'aveau puști, serviciile de aprovizionare
nu mergeau.

Marele duce **Nicolae** care avea comanda
supremă a armatelor din Europa, victorios, mai
întâiu pe frontul galițian, începu să cunoască
dosul medaliei. Bătut în Prusia-orientală, bătut
în Polonia și bătut în Galiția, avea nevoie de
reabilitare, de aceea nu ezită ca să atace ca-
tegoric pe ministrul de războiu.

Marele duce mai ales pentru că lovea în
tr'un favorit al împăratului, — ceru o ședință
secretă a comisiei militare a Dumei și acolo
aduse dovezile că ministrul de războiu luase
mită dela unii furnizori francezi. Generalul
Suchomlinow fu silit să se dimită.

Astăzi, știm că acest fost înalt demnitar al
statului rus, a fost trimis în judecata unui tri-
bunal militar.

Marele duce **Nicolae** primise greaua și co-
vârșitoarea sarcină de a comanda cu supre-
mație armatele rusești din Europa.

Mai întâi succesul i-a surâs pe unul din
teatrele războiului, dar niciodată nu l'a favori-
zat îndestul. Biruitor mai întâi, în Galiția, su-
feri două dezastre în Prusia-orientală și fu hă-
tut pe frontul vestic al Poloniei. Dar în primă-
vara acestui an, Germanii luând o puternică
ofensivă, armatele rusești fură defintiv bătute
și scoase din Galiția și din Polonia, respinse
și bătute în Curlanda, Lituania și Volhinia.

În timpul acesta marele duce își creă o mul-
țime de dușmani. Mai întâi elimină, în mod sis-
tematic, dela înaltele comandamente pe unii
dintre generalii cei mai de valoare, precum
generalii **Ruski și Ivanow**, după aceea răsturnă
pe ministrul de războiu **Suchomlinow**, în sfâr-
șit atacă Curtea și pe mulți generali și militari
acuzăți că ar avea simpatii germano-file.

De câte ori armatele rusești sufereau câte
o înfrângere, de atâtea ori cineva trebuia să
plătească paguba. Marele duce avea nevoie,
spre aș menține prestigiul și situația ca să ca-
nalizeze nemulțumirile publice în altă direcție.
Și în adevăr tactica reuși câțeva vreme.

Dar, marele duce, aflându-se în fruntea ar-
matei de câteva milioane a Rusiei, înlăturând
dela comandament pe cei mai valoroși gene-
rali, răsturnând miniștri, pierzând majoritatea
Dumei, având în țară agenți, cari îi întrețineau
popularitatea și atacând Curtea, dădu de gân-
dit cercurilor înalte.

Marele duce, pe deoparte era bătut pe
toată linia și atrăgea după dânsul milioane de
soldați austro-germani în inima imperiului, pe
de altă parte își creiase dușmani numeroși și
puternici. Biruitor în războiu, ar fi putut în-
frunța pe toți, dar bătut și, pe deasupra, pre-

zentat ca un om primejdios pentru ordinea in-
ternă a statului, fu răsturnat.

Marele duce Nicolae pierdu înaltul coman-
dament al armatei din Europa și fu trimis în
Caucaz cu titlul de vice-rege. Un fel de în-
mormântare de clasa I-a cu cea mai strălucită
pomă funebră.

Astăzi, nimeni nu mai vorbește de marele
duce Nicolae și pentru istorie este mort.

Mâne, despre dnii Venizelos, Delcassé și
Sir Edward Grey.

Dinu dela Olt.

Remy de Gourmont.

Remy de Gourmont a fost redactorul re-
vistei parisiene: „*Mercur de France*”, căreia
nu i-se poate contesta meritul de a fi introdus
ideile Hotel-ului Pimodon în literatura franceză...
„*Mercur de France*” a fost și este revista inte-
lectualismului francez. Părerile ei sunt tot-
deauna prudente și atitudinea-i corectă, „*Mer-
cure de France*” a popularizat dela Saint-Simon
până la Péladan și Jean Moréas pe aproape toți
scriitorii francezi. Dar pe lângă sprijinirea lite-
raturii naționale, directorul dela „*Mercur de
France*” s'a gândit că va naturaliza pe scriitorii
străini. Remy de Gourmont a plasat pe scrii-
torii puțini cunoscuți și îndeosebi a simpatizat
foarte mult pe **Români**. Pentru *Contesa de
Noailles*, (*Prințesa Brâncoveanu*) avea termenii
cei mai entuziaști. În „*Revue dela quinzaine*”
scrisesse despre prințesa Brâncoveanu că este
poeta cea mai mare a lumii. Tot lui Remy de
Gourmont i-se poate mulțumi marele succes ce-l
are în viața literară a Franței dna **Elena Vă-
cărescu**, de a cărei operă: *Cobzarul*, reprezen-
tată la opera mare din Paris, Remy de Gour-
mont scrisesse critică foarte elogioasă. Mare fi-
loromân: a introdus o nouă rubrică în „*Mer-
cure de France*”: *Lettres roumaines* (Scrisori
românești) în care se recenzau cu mare aten-
ție publicațiile scriitorilor **români**. Suflet distins,
amical în raporturi personale, un adevărat „lit-
terary gentleman”, Remy de Gourmont a fost
unul dintre stilisții de frunte ai Franței. Ope-
rele lui estetice, ca să amintim numai una im-
portantă: *Couleurs*, studiile (publicate asupra
lui Voltaire, Lamartine, Shakespeare, Anatole
France, dialogurile spirituale: *Dialogues des
Amateurs*, în care apărea ca un blaguer neîn-
trecut, l-au făcut critic temut și apreciat al li-
terelor galice.

Moartea lui răpește pe un bun amic al no-
stru și pe un entuziast luptător pentru isbânda
culturai noi și depunem cununa florilor arde-
lene pe mormântul lui proaspăt.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

*Biroul telegrafic ungar ne trimite spre pu-
blicare următoarele telegrame oficiale:*

Budapesta, 26 Septemvrie. — Se comunică dela car-
tierul principal:

Pe frontul rusesc: Trupele cesare și regești, cari
luptă la sud-vest de Tartorise, au respins mai multe
atacuri ale trupelor de trăgaci rusești. Au făcut pri-
sonieri cu acest prilej 2 ofițeri și 500 soldați și au
capturat 1 mitralieră. Regimentele germane l-au res-
pins pe dușman din direcția sud-vestică de ambele părți
ale drumului ce duce spre Tartorise. Trupele aliate au
făcut prizonieri ieri în aceasta regiune în total 4 ofi-
țeri, 1450 soldați și au capturat 10 mitraliere. Dealt-
minteri situația în nord-ost nu s'a schimbat.

Pe frontul italian: Pe frontul de pe platoul Do-
berdo ziua de ieri de luptă a fost în comparație cu
cele anterioare mai liniștită, dimpotrivă la capurile de
pod dela Gorizia și Tolmein până la Krn s'a dat luptă
extraordinar de violentă. Luptele aceste s'au sfârșit
toate cu deplin nesucces pentru dușman.

Pe Krn s'au prăbușit în focul nostru trei atacuri ita-
liene. În față la Mrzli Vrh a dat greș un atac de
noapte al dușmanului. După amiază, un foc deosebit
de violent al artileriei a preparat noi atacuri împo-
triva capului de pod dela Tolmein din partea unor mari

forțe italiene. Trupele noastre au respins seara târziu noi atacuri întreprinse împotriva înălțimii la vest de Santa Lucia, iar azi des de dimineață împotriva unei pozițiuni, ce se găsește la nord de Kozarsce, pricinind dușmanului pierderi foarte grele. Atacul din urmă s'a desfășurat în luptă pept la pept. Asupra regiunii dela Desola s'a lăsat din când în când în ropote focul artileriei italiene. Un atac mai slab al Italienilor îndreptat împotriva Zagorei l-am respins cu ușurință.

Dușmanul n'a mai întreprins ieri atac împotriva muntelui Sabotino, în fața căruia a pierdut în zilele din urmă 2500 oameni, artileria italiană însă a ținut sub foc violent și ieri acest munte. Multe granate au căzut și în partea sudică a Goriziei. Seara foarte numeroase trupe dușmane au întreprins atacuri împotriva înălțimii Podgora. Nu le-a ajutat însă Italienilor nici întrebuintărea bombelor cu gazuri veninoase. I-am respins în mod sângeros.

Ieri am putut arunca în unele locuri o privire asupra perderilor, cari le-au avut Italienii cu prilejul atacurilor lor împotriva platoului Doberdo. Aci se găsesc în fața frontului unui regiment de infanterie al nostru 3000 de cadavre italiene. Pe frontul din Tirol apărătorii pozițiunii dela Lafraun au respins un atac al regimentului de infanterie italian Nr. 116.

Pe frontul din Balcan: Trupele austro-ungare cari înaintază spre ost dela Vișegrad, l-au împins pe dușman până la graniță. În rândurile dușmanului se găsesc lângă batalioanele sârbești și Muntenegrini. Trupele ces. și reg. din armata generalului Kövess, cari înaintază în colțul nord-vestic al Serbiei se apropie de cursul superior al Colubarei și de Valievo, pe care Sârbii l-au evacuat în fața cavaleriei noastre. Diviziile austro-ungare trimise spre sud dela Obrenovac au eucerit după o luptă desperată puternicele pozițiuni dușmane de pe înălțimile ce se găsesc spre sud și sud-ost dela Lazarevaț. Trupe germane l-au alungat pe dușman dincolo de Arangelovaț. În Topola și pe înălțimile ce se găsesc spre ost dela aceasta localitate, trupele austro-ungare se găsesc în luptă.

Armata germană, care înaintază pe ambele țărmuri ale Moravei a ocupat înălțimile ce se găsesc spre nord dela Rata, comuna Marcovaț și alte pozițiuni sârbești ce se găsesc spre sud-ost dela Petrovaț. Regiunea muntoasă de pe fâșia de pământ de lângă Dunăre, spre ost dela strămoșoara Klissura, am curățit-o de dușmani. Soldații noștri au găsit aci 4 tunuri lăstate îndărăpt de dușman. Unul dintre aceste e tun greu.

Budapesta, 26 Octomvrie. — Comandantul marinei de război a dat următorul comunicat:

În 24 Octomvrie după amiază s'a arătat deasupra Triestului un aviator italian și aruncând bombe, fără ca să pricinuiască pagube în obiecte, a omorât 3 locuitori, iar pe mai mulți i-a rănit. Câteva ore mai târziu aviatorii noștri au întors vizita, arătându-se deasupra Venetiei, unde noaptea dela orele 10 și jumătate până la 1 după miezul nopții au aruncat bombe de cel mai greu calibru, cu mare repezițiune, în belșug și cu succes, asupra arsenalului, asupra centralei uzinelor de electricitate, asupra gării, asupra câtorva forturi și asupra mai multor clădiri militare, provocând în multe locuri incendiu. În ziua următoare, la orele 8 dimineața, o divizie de aviatori a marinei noastre, au întreprins un nou atac asupra Venetiei, unde într'un loc incendiul provocat de bombele aruncate în cursul nopții ardea încă cu flăcări. Aviatorii noștri au aruncat cu succes și acum bombe asupra clădirilor înșirate mai sus. Incercarea slabă a doi aviatori dușmani de a ne împiedeca acțiunea, ai noștri au zădărnicit-o în timpul cel mai scurt cu foc de pușcă. Cu prilejul ambelor întreprinderi Italienii au deschis un puternic și violent foc de artilerie împotriva aeroplanelor noastre, cari s'au întors neatinse.

Berlin, 26 Octomvrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: La nordost de Souchez am respins atacurile cu granate de mână ale dușmanului. În Champagne în luptele din 24 Octomvrie au căzut intemorar în mâinile dușmanului, cam la 250 metri din pozițiunile noastre din colțul proeminent spre nord dela Mesnil. Ieri l-am alungat de aci pe dușman. Am făcut prizonieri 5 ofițeri și peste 150 soldați. La nord-ost de Le Mesnil dușmanul ține în stăpânire încă un mic tranșeu german. Pe înălțimea Combres exploziile ce le-am executat au avut succes favorabil. Exploziile executate de Francezi în Bois de Pretre au fost fără rezultat.

Pe frontul oriental: Grupul marelui Hinderburg: Am trecut iarăș sectorul Illux ce se găsește la nord de Illux. Posesiunea fermei Kazimirsk, pe care am ocupat-o ieri, e asigurată.

Grupul prințului mareșal Leopold de Bavaria: Am respins atacurile Rușilor, cari le-au întreprins împotriva pozițiunilor noastre de pe canal, la sud de lacul Vignonovskoie și la ost de Bazanovici.

Grupul generalului Linsingen: La ost de Kukli (la vest de Tartorisk) am eucerit cu asalt în noaptea spre 5 Octomvrie, pozițiunile dușmane. Contraatacul general al Rușilor a fost fără rezultat. Ieri am continuat să înaintăm. Am făcut prizonieri 4 ofițeri, 1750 soldați și am capturat 10 mitraliere.

Pe frontul din Balcani: La ost de Vișegrad am ajuns în linia de înălțimi Suhagora-Panos. Ofensiva armatelor conduse de generalii Kövess și Gallwitz progresează favorabil. Povârnișele nordice ale văii Rata spre sud dela Palanca sunt în stăpânirea noastră. Mai spre ost am ocupat Marcovaț, Vuk, Laolet și Kuțova. În cele din urmă trei zile am făcut prizonieri 960 oameni.

Dela armata generalului Boiadjeff n'au sosit noi stiri.

Budapesta, 27 Octomvrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: La vest de Tartorisk continuă respingerea Rușilor, cu toată rezistența cea mai violentă din partea dușmanului. Alte noutăți nu sunt.

Pe frontul italian: Atacurile împotriva frontului litoralului Italienii nu au mai continuat ieri să le întreprindă întrebuintând mari masse de oameni și enorme cantități de muniție ca în zilele de luptă anterioare. Dușmanul își reține exitând trupele, cari le-a ținut până acum îndărăpt. Mai multe atacuri împotriva Krnului deabia au început și s'au și prăbușit. Asupra Plavei s'a deslănțuit din când în când ropote de foc de artilerie. La Globna am respins un atac. La Plava, infanteria dușmană n'a mai fost capabilă să înainteze, în sectorul sudic al capului de pod dela Gorizia, care se găsește și acum sub un puternic foc al artileriei grele, dușmanul a pătruns pe un mic sector în tranșeul nostru, dar pe care noaptea a fost silit să-l părăsească. Focul artileristic îndreptat împotriva platoului Doberdo a slăbit esențial. Pe frontul din Dolomiți dușmanul continuă să tot atace. Atacurile întreprinse de puternice trupe dușmane împotriva Coldi Lana și a șelei de munte Sief au dat greș. Asupra spitalului nostru din Roveretto s'a tras cu granate explosive.

Pe frontul sud-oriental: La ost de Vișegrad, trupele noastre au ocupat înălțimile ce se găsesc de ambele părți ale localității dela graniță Dobrzunj. Armata generalului Kövess l-a alungat pe dușman în munții ce se găsesc la nord de Grn Milanovaț. Trupele austro-ungare l-au alungat pe dușman cu baioneta din pozițiunile de pe înălțimile dela Topola. Armata germană, care înaintază pe ambele țărmuri ale Moravei a ocupat înălțimile spre sud dela Rata și a înaintat în sus până la Mlava. Grupul dela Orșova a intrat în Brza-Palanca. În Cladova am capturat 17 tunuri grele sârbești, o mare cantitate de munițiune, precum și alimente și obiecte de echipare. Detașamentele trupelor bulgare, cari luptă spre vest dela Negotin au mijlocit legătură cu trupele austro-ungare și germane. Trupele bulgare trimise împotriva Cnizevațului au luptat ieri în partea ostică a orașului.

Berlin, 27 Octomvrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: Ieri seara s'a desfășurat pe șoseaua Lille-Arras, după o explozie executată de Francezi o neimportantă luptă, care a avut un curs favorabil pentru noi. La nord-ost de Martigues, Francezii au pătruns, în cursul luptei cu granate de mână, într'un punct îngust al tranșeelor noastre mai înainte, noaptea l-am alungat însă de aci. Locotenentul Immelmann a doborât în luptă aeriană al 5-lea aeroplan dușman: un biplan francez pe care se găseau ofițeri englezi și pe cari i-am făcut prizonieri. Alte două aeroplane dușmane s'au prăbușit dincolo de liniile dușmane. Un aeroplan a fost distrus total de artileria noastră, iar al doilea se găsește cu roțile în sus la nord de Souchez.

Pe frontul oriental: Grupul marelui Hinderburg: Spre sud dela calea ferată Abbel-Dünaburg, trupele noastre au pătruns în regiunea Tyschany în pozițiunile rusești, pe o întindere cam de 2 chilometri, au făcut prizonieri 7 ofițeri și 450 soldați și au capturat 1 mitralieră și 2 svârlițoare de mine. Pozițiunea câștigată am menținut-o și față cu mai multe atacuri dușmane, am evacuat în cursul nopții singur numai cimitierul Sasul (la un kilometru spre nordost dela Garbunowka).

Grupul prințului mareșal Leopold de Bavaria: Nu a avut loc nici un eveniment mai nou.

Grupul generalului Linsingen: La vest de Tartorisk

ofensiva noastră a progresat până la linia Ko — înălțimea Kamienuche (la sudost de Miedvie

Pe frontul din Balcani: La ost de Vișegrad am pat Dobrzunj. Armatele generalilor Kövess și G l-au respins pe dușman pretutindeni, unde acț opus rezistență. Forțele noastre principale au în general în linia Valievo-Moravie-Topola Lüg); am trecut de ambele părți de Jananița— Swilainat, peste Resavau. În valea Pek am ocupat resnița. Forțele noastre cari înaintază spre os Orșova au capturat în Cladova 12 tunuri grele. **Ofițeri au făcut la Luibicevaț (pe Dună) ost de Brza Palanca) legătură directă cu armata rului Boiadjeff.** Aripa stângă a acestei armate s'a în urma dușmanului dela Negotin în direcție spre vest și sud-vest. Pentru stăpânirea Cnizevațului, continuă.

Adevăratul ideal național

Un apel al dlui profesor N. Iorga.

În ajunul întrunirii federaliste, care ținut Duminecă în București d. N. Iorga blică în „Universul” un apel adresat „adev ilor credincioși ai idealului național”.

În acest apel, d. Iorga, după ce arată trebuie să fie atitudinea cinstită a adevă lor credincioși ai idealului național, fă apel la spiritul de ordine și de demnitate acelor cari vor merge la întrunirea de minecă, spune următoarele:

„Regele știe ce dorim. A spus solemn nu se desparte de țară. Cei ce-L cunosc iealitatea lui de militar și cavaler, înalta ce are de datoriat Sa. Guvernul țării nu „ dează” și șeful său nu e înzadar fiul lui Brătianu. Dacă sunt oameni porniți pe greșite, ei nu se află între acei ce reprez azi România.

O pot spune cu încredere, căci nu doar un copil pe care să-l poată purta cî de nas, n'am nici un alt interes decât al și nației mele și am atins în viață tot ce p dori o ambiție simplă și cinstită. Iar, dacă crurile nu merg cum voim, e că, pe lâng grea fatalitate, sunt păcatele pe cari le-am făcut împreună și câți nu le-am fă le-am suferit”.

Războiul european.

Situația Sârbilor e desperată

Berlin. — „Lokalanzeiger” anunță dela nița ruscască: Ziarele rusești scriu că situ Sârbilor e desperată. Armata sârbească poate primi alimente și muniție numai prin tivari. Se speră că Italia va debarca trupe porturile albaneze. Două corpuri de arm franceze sunt în drum spre Marselle, dar temere că aceste vor întârzia. Catastrofa S biei nu se mai poate evita.

Serbia va capitula

Londra. — *Pasici* publică în „Times” mătorul apel: Serbia aduce jertfe suprao nești, pentru ca să-și aperc existența și de de zile doresc să ne nimicească, cu tot eroism soldaților noștri. Rezistența noastră nu po fi fără sfârșit, de aceea implorăm Anglia facă tot posibilul, ca să câștigăm siguranța trupele engleze se vor împreuna cu noi și vor ajuta, fiind chestia noastră comună pe cilitată.

Londra. — Cercurile diplomatice de aci cred că e exclusă posibilitatea ca Serbia să pituleze.

Magdeburg. — „Magdeburger Zeitung” nuntă din Atena: Linile telegrafice între S biei și Grecia sunt întrerupte, afară de li Monastirului.

Antanta îi va ajuta Serbiei în decurs de 8 zile.

no. — Ziarele din Milano anunță din Pasici amenință, că va demisiona. Anpus în vedere Serbiei că în decurs de va da ajutor în stil mare.

*

erdam. — „Journal” din Paris anunță, îi au început să se retragă definitiv spre și Muntenegru.

Vase rusești au bombardat Varna și Burgas.

apesta. — Corespondentul lui „Pester anunță din București: Azi dimineață la s'a arătat la o depărtare de 10 chilolela Balic o escadră rusească compusă unități, care a deschis focul împotriva și bulgar, mai cu seama împotriva Varnost bombardat și castelul regal dela Eud, iar bateriile de coastă ale Bulgarilor puns. Canonada reciprocă a dăinuit 10 nd escadra rusească s'a retras la 10 chi-depărtare. O altă escadră rusească a dat Burgas.

Grecia nu tratează cu Bulgaria.

na. — Se desmint semioficial știrile desuparea de teritorii sârbești de către trupe și despre tratativele ce ar avea loc în-garia și Grecia.

Schimb de scrisori între regele Bul-gariei și al Greciei.

ia. — „Nowoie Wremia” anunță că re-greciei a adresat o nouă scrisoare către Bulgariei. Schimbul de scrisori dintre și regi a provocat îngrijorări în cercurile tei.

Antanta debarcă trupe la Dedeagaci.

rlin. — Lui „Lokalanzeiger” i se anunță openhaga: Ziarele din Londra sunt in-te că flota aliaților va continua să bom-ze Dedeagaci și Porto-Lagos. Azi s'a in-debarcarea de trupe la Dedeagaci. Ora-părat de trupe turcești. Calea ferată în-lalonic și Adrianopol e întreruptă.

Declarațiile regelui Greciei.

otterdam. — Regele Greciei a făcut în fața pondentului lui „Associated Press” urmă-la declarație:

Grecia nu face altceva, decât își trage nu-sabia Ea nu amenință pe nimeni, dar nu e tolera, ca evenimentele să pericliteze în-tateu fărăi sau libertatea poporului grecesc. rila mea e ca să-mi apăr țara de pericolul ei care a amenința-o dacă ar fi fârită în oi. Aceasta e voiu face cu tot prețul, cât ai îmi este posibil.

Anglia dorește să lupte cu Germanii în Bulgaria.

ondra. — În ședința camerei lordilor lordul Burn a întrebat guvernul englez despre amă-șele acțiunii balcanice. Lordul Landsdowne în unsul său a declarat, că în acest moment e ra numai de forțe mai mici, deoarece decocam-și nu se pot înjgheba forțe mai mari, dar s'a în proiect ca să se organizeze forțe mai mari tru serviciu în Europa sudostică. S'au luat măsuri pentru vapoare de transport, cari să i trupele la locul de destinație. Măsurile au luate de urgență, deoarece Serbia poate fi e-țată cu un ajutor grabnic. Forțe mai mari au are acum numai întrucât ele ar putea fi trans-țate cât mai în grabă. Evenimentele s'au pre-țat cu o repezițiune extraordinară. Două eve-ente remarcate mai recent au o influință deci- asupra situației politice și militare. Una e mbarea atitudinii Greciei, din care a rezultat cîrărea guvernului grecesc, că nu se simte o-at să dea ajutor Serbiei în criza aceasta grea. stul acesta provoacă o schimbare considera- a situației.

In partea nordică a Serbiei — a continuat mi-grul — războiul a luat o fază, cum trebuic să statăm cu regret, încât trupele sârbești pro-șil nu vor mai putea rezista atacului trupelor tro-ungare și germane, sprijinind Bulgarii ac-țea prin un atac îndreptat în spatele Sârbilor. and în vedere situațiunea militară acutală lo-de destinație al trupelor trimise în ajutor tre-

buie să-l alegem cu multă precauțiune. Ne vom strădui ca să împiedecăm cu trupele engleze tre-cerea Germaniei prin Bulgaria și asupra acestei chestiuni sunt acum în curgere tratativele. L'am însărcinat pe Charles Monrot, ca să ne raporteze cât mai curând. Guvernul nu se va lăsa răpit de un pas grăbit, care să se bazeze numai pe senti-mentalism, sau condus numai de dorința de a-și realiza o oarecare țintă hotărîtă. Guvernul va face pași numai ținând seamă de sfaturile experților militari și ai marinei.

Radko Dimitriew îi va conduce pe Ruși împotriva Bulgariei.

Lugano. — „Gazettei del Popolo” i se anunță din sursă diplomatică din Bern, că tarul are de gând să-l încredințeze pe Radko Dimitriew cu conducerea armatei destinate să lupte împotriva Bulgariei. Dimitriew afir-mativ, nu vâlește să lupte împotriva patriei sale, dar e de credință, că apariția lui în Bulgaria ar avea cel puțin rezultatul, că soldații bulgari ar dezerta în massă în tabera Rușilor. Trupele rusești vor fi debarcate pe teritor turcesc în apropiere de granița Bulgariei.

România în expectativă armată.

Regele României n'a făcut declarații ministru-lui bulgar din București. — Noui oferte făcute României.

Ziarul „Utro” din Sofia a publicat după „Adevărul” știrea că M. S. regele Ferdinand al României ar fi primit în audiență pe d. S. Ra-defi, ministrul Bulgariei și că i-ar fi făcut decla-rații privitoare la atitudinea României.

Ziarele oficioase române au fost autorizate a da acestei știri cea mai formală desmînțire.

„Giornale d'Italia” află din București căl o mare putere din împătrita înțelegere a făcut guvernului român propuneri de o foarte mare importanță militară și politică, cari au fost des-bătute într'un urgent consiliu român. D. I. Bră-țianu prim-ministru, a comunicat cabinetului că împătrita înțelegere e gata să trimită forțe mai mari la Salonic, iar Rusia încă a hotărît să in-ceapă o acțiune viguroasă în Balcani.

Agentia Reuter află din Petrograd că la Bu-curești se atribue mare importanță misiunii române plecate de curând la Paris și Petro-grad. Misiunea este condusă de fiul generalului Catuniari și a sosit deja la Odessa.

Aflăm din ziarele din România, că Sâmbăta trecută a avut loc acasă la d. I. Brătianu, prim-ministru, o constătuire la care au participat toți comandantii corpurilor de armată și d. general Zottu, șeful statului major al armatei române. După știrile acestor ziare consiliul acesta a des-bătut chestia iernării trupelor cari sunt con-centrate la frontiera României.

Ziarul parisian „Le Temps” invită Rusia să inițieze o mare ofensivă la frontiera României, pentrucă după ziarul francez această acțiune ar avea o bună influință ce privește situația di-plomatiei înțelegerei în Balcani.

„Exchange Telegraph” din Copenhaga află din Roma, că România a dat un răspuns negativ hotărît la ultima ofertă ce i-s'a făcut de către împătrita înțelegere. Totodată a declarat, că despre o părăsire a neutralității române se poate vorbi numai în cazul când înțelegerea va fi pă-șit cu o armată de cel puțin 400 mii de oameni în Balcani.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 28 Octombrie 1915.

Consiliu de miniștri. Se anunță din Buda-pesta: Ieri după amiază, la orele 5 a avut loc sub președinția contelui Tisza un consiliu de miniștri în palatul primului ministru, la care au luat parte toți miniștri de rezort.

Convocarea camerei ungare. Se anunță din Budapesta: Camera ungară, conform hotărîrei definitive, va fi convocată pe 25 Noemvrie.

Refugiații din Semlin se pot întoarce la ve-trele lor. Comisarul regesc face cunoscut că refugiații loiali din Semlin se pot întoarce la vetrele lor. Sârbilor de confesiunea greco-orien-tală nu li se dă însă această permisiune.

Misiune militară japoneză în Roma. După cum se amintă din Lugano la Roma a sosit o misiune militară japoneză condusă de locot-colonelul Nebara.

RaFortul între soldații greci și francezi în Salonic. Corespondentul ziarului „Temps” anunță din Salonic că comandantul garnizoa-nei grecești din Salonic, generalul Moropolos a dat un ordin de zi, către soldații greci din garnizoană, în care accentuiază, că Grecia are datorii și din punct de vedere al ospitalității față de Anglia și Franța și în consecință soldații greci au să întâmpine în mod prietenesc pe ofițerii trupelor debarcate. Generalul dispune ca sol-dații și ofițerii greci au să dea întâiul salut sol-daților și ofițerilor englezi și francezi chiar dacă aceștia au acelaș rang militar.

Prețul maximal pentru mere, nuci și lictar în Arad. Consiliul comunal al orașului Arad în vederea târgului de toamnă a stabilit prețuri maximale pentru nuci, mere și lictar în modul următor: Nuci cu coaje subțire chilogramul cu 1.50 cor., nuci cu coaje groasă chilogramul cu 1.20 cor., lictar de prune chilogramul cu 1.30 cor., iar mere chilogramul dela 24—50 fileri.

Ultima oră.

IN ROMÂNIA NU SE VA FACE REMANIERE DE GUVERN.

București. — In ziarele streine s'a anunțat, că în cabinetul român se va face o remanieră în așa fel, că se va încredința câte un portofoliu dlor Carp și Marghiloman. Din locuri competente de aici se desminte aceasta știre, cu adăusul, că o schimbare de guvern nu se va produce în România.

D. TITU MAIORESCU IN AUDIENȚĂ LA REGE.

București. — D. T. Maiorescu, fost preșe-dinte de consiliu, a fost primit în audiență de M. S. regele, Joi seara.

BULGARII AU OCUPAT ZAICEARUL.

Sofia. — Un comunicat al statului major bulgar anunță ocuparea Zaicearului de către trupele bulgare.

VOIVODUL PUTNIC A DEMISIONAT.

Paris. — „Matin” scrie că voivodul Putnic a demisionat din motive sanitare din postul său de comandant suprem al armatei sârbești.

BULGARII AU INTRAT IN PRIZREN.

Lugano. — „Stampa” anunță că Bulgarii au intrat în Prizren.

100,000 SOLDAȚI RUȘI VOR DEBARCA PE ȚĂRMUL BULGAR?

București. — Din Sebastopol și Odessa au plecat vapoare rusești pe bord cu 100,000 sol-dați ruși, cari vor încerca cu orice pret debar-carea pe țărmul bulgar.

SÂRBI AU EVACUAT KRAGUIEVAT.

Budapesta. — Se anunță dela cartierul pre-sei: Trupele aliate ocupând Lazarevaț au ina-ntat până la gura râului Liig și Colubara. In Valievo cavaleriei i-a urmat infanteria, popu-lația s'a refugiat. In curând trupele aliate vor avea să pătrundă în pădurile dela Kraguievaț. Populația civilă a părăsit acest oraș.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Demetriu Jovița, inginer, București. Am primit prin dna Ecaterina Chirița, suma de 18 cor. ca abonament pe semestrul II a. c.

Dr. Aurel Cioban, avocat în Lipova, caută

un candidat de avocat cu diplomă sau un ortac

la cancelaria advocațială. Reflectanții să se adreseze cătră susnumitul.

(Ci 2535—3).

Dr. Aurel Cioban.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Executare
promptă. :**

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Prețuri
moderate :**